

se z njimi nisem spuščala. Se mi pa zdi zanimivo, da so roman izjemno dobro sprejeli odrasli bralci – z njimi sem se o njem več pogovarjala, ker niso moja ciljna publika, zato se mi njihovo mnenje ni zdelo tako usodno. Menim namreč, da je povsem naravno, da odraslemu človeku mogoče ni všeč mladinski roman. Zato se njihove ocene nisem bala, bila pa sem prijetno presenečena.

Petra Vidali

Večer, torek, 30. 10. 2007, stran 14

POL KRALJESTVA ZA SLIKANICO

Miklavž Komelj: *Kot poezijo za odrasle ljudje na veliko objavljajo tudi stvari, ki so v vseh pogledih nezanimive in resignirano občinstvo to tolerira. Otroci pa se za pesmi, ki se jim ne zdijo zanimive, ne zmenijo.*

Žirija za večernico je z veseljem uvrstila med nominirane knjige novo odlično pesniško zbirko za otroke. **Miklavž Komelj** je po štirih pesniških knjigah za odrasle napisal *Zverinice*. V nekaj pesmicah, kolikor jih pač gre v zvesto Knjižnico čebelico, je ob ilustracijah Marjana Mančka cel svet, od veselja do deževnika (in računalniškega črva). Takšno se zdi tudi pogovarjanje z avtorjem. Četudi mu okoliščine na koncu namenijo malo prostora, ga zna odpreti v vse dimenzije.

Zdi se, da je obvladalo prepričanje, da ima slovenska poezija za otroke odlično preteklost in manj odlično sedanost. Sama se s tem ne strinjam, tudi danes imamo dobro poezijo, je pa res, da je je manj.

Razlika je po moje ta: pred nekaj desetletji so številni pomembni avtorji, ki so pisali za odrasle, pisali tudi za otroke. In pri nekaterih je bilo to pisanje zelo bistven

del njihovega opusa. Poglejmo na primer linijo v razvoju opusa Gregorja Strniše: v zadnjem desetletju je poleg izborov starih pesmi izdajal izključno knjige za otroke. In to se mi ne zdi naključje, glede na to, da je njegova zadnja pesniška knjiga za odrasle podnaslovljena kot *Slikanica*.

Danes pa v glavnem pišejo za otroke »specializirani« pesniki (recimo Anja Štefan).

Zakaj je tako? Verjetno je to pač neki odvod splošne specialistične miselnosti. Morda bi lahko rekli, da je v povprečju nivo literature, ki se izdaja kot otroška, danes nižji kot pred desetletji (ker je literature več, je tudi večji odstotek manj kakovostne), seveda pa ostajajo posamezne edicije, recimo revija *Ciciban*, na zelo visokem nivoju.

Morda je razlog, da mlajši pesniki, ki sicer pišejo za odrasle, ne pišejo tudi za otroke, tudi v tem, da (še) nimajo otrok. Tisti, ki jih imajo, pa prej pišejo o njih kot zanje. Morda kot pesniki težko vstopijo v njihov način doživljanja in humorja. Sicer pa sposobnost takšnega življenjskega sploh ni nujno povezana z osebno prisrčnostjo do otrok. Fran Levstik je bil tako živčen, da otrok sploh ni prenesel. Ohranjen je podatek, kako je v porednega dijaka v knjižnici zagnal poleno. Pisal pa je čudovite otroške pesmi.

Podobno trdovratno se zdi prepričanje, da se literaturologi ne ukvarjajo z literaturo za otroke, ker jim ta ne odpira dovolj interpretativnih možnosti ...

Odvisno, pri najboljših delih so interpretativne možnosti neskončne. Mimogrede naj opozorim, da je bila v Sovjetski zvezi v 30. letih 20. stoletja otroška slikanica eno zadnjih zatočišč avantgarde. Daniil Harms je recimo smel objavljati samo otroško literaturo.

Ko smo že pri Sovjetski zvezi, pa naj omenim, da otroška knjiga tam ni bila pojmovana kot obrobna založniška dejavnost; Leninova žena Nadežda Krupskaja

je rekla, da je otroška knjiga eno najmočnejših orožij v izgradnji socializma.

Kako bi pri sebi opredelili razliko med pisanjem za otroke in odrasle?

Predsvem se mi zdi, da pišem za otroke precej bolj igrivo. Vendar pa tudi pri pisanju za otroke poskušam 'postaviti v pesem' stvari, ki me globoko vznemirjajo. Mislim, da imajo pesmi za otroke na splošno bolj kritične bralce kot pesmi za odrasle. Kot poezijo za odrasle ljudje na veliko objavljajo tudi stvari, ki so v vseh pogledih nezanimive in resignirano občinstvo to tolerira. Otroci pa se za pesmi, ki se jim ne zdijo zanimive, ne zmenijo. Posebno veselje pri objavljanju poezije za otroke je, da jo dopolnijo ilustratorji. Zato se objav svojih besedil za odrasle le redko razveselim tako kot objav besedil za otroke, pri katerih me presenetijo domiselne ilustracije. Slikanice so lahko nekaj tako lepega, da se kralju v Andersenovih *Divjih labodih* za čudovito slikanico ni zdelo odveč dati pol kraljestva.

Petra Vidali

Večer, petek, 2. 11. 2007, stran 12

KLJUČ JE TREBA ISKATI V JEZIKU

Marko Kravos: *Trst v žepu bi moral v kratkem iziti v italijanskem in furlanskem prevodu. Tega sem posebno vesel, saj sta to jezika moje soseščine.*

Med deli, ki so bila nominirana za letošnjo nagrado večernica, je tudi zbirka kratke proze Trst v žepu, pisatelja, pesnika in prevajalca Marka Kravosa. Knjiga, ki jo je ilustriral njegov tržaški rojak Klavdij Palčič, nosi podnaslov Pogled na zgodovino od popka dol. Gre za predelavo uspešnice Kratki časi: Trst iz žabje perspektive.

K predelavi me je spodbudil urednik zbirke Iz mladih dni pri Državni založbi Slovenije. Nastal je tako splet kratkih zgodb, napisanih za srednješolsko mladino, v katerih se mali in veliki dogodki prepletajo. Dogajanje je postavljeno v obdobje med leti 1943 in 1953: v bistvu od mojega predrojtva do trenutka, ko je bila znana končna usoda Trsta, in sicer, da bo prešel pod Italijo. To je bilo obdobje mojega otroštva.

Kako vam je uspelo na tiste dogodke ponovno gledati skozi otroške oči?

Mislim, da je treba ključ iskati v jeziku. V določenem trenutku se mi je zdelo, da moja poezija izgublja svoj vitalni zagon, začutil sem potrebo po prenovi, neko željo po osvobojenosti. Našel sem jo v elementarnosti določenih definicij, v enostavnih stavkih, ki pripovedujejo o enostavnih stvareh. Znašel sem se tako v nemanipuliranem otroškem svetu in začel iskati svoje prve vtise. Z raznimi čutili sem rekonstruiral svoje vstopanje v življenje, tisti svet svojega otroštva v tržaški četrti pri Svetem Ivanu, razine Gigije, Toninote, Sonje, Lili, ki so v njem prebivali. Zato sem tudi želel ohraniti vsaj del tiste jezikovne tržaške obarvanosti. Marsikaj v knjigi, nenazadnje že njen podnaslov, deluje komično in povzroča sproščujoč smeh, ki je lahko večkrat prav osvobodilen ...

Kako je bila knjiga doslej sprejeta?

Nominirana je bila že za nagrado desetnica, ki jo razpisuje Društvo slovenskih pisateljev, italijanska Občina Tavagnacco in Univerza iz Vidma pa sta jo izbrali na posebnem razpisu, tako da bi morala v kratkem iziti v italijanskem in furlanskem prevodu. Tega sem posebno vesel, saj sta to jezika moje soseščine.

Poljanka Dolhar

Večer, petek, 2. 11. 2007, stran 12